

Krzysztof Gorczyca

Kobylanki, gm. Skulsk, woj.
konińskie, st. 2

Informator Archeologiczny : badania 22, 13-14

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Poza obrębem konstrukcji kamiennej, w odległości ok. 2 m na północny-wschód od niej odkryto pojedynczy grób z zachowaną w bardzo dobrym stanie komorę grobową. Zmarły ułożony był na wznak, z głową skierowaną ku zachodowi. Przy jego głowie, po prawej stronie znaleziono amforę z ornamentem plastycznych wąsów przy uchach i sznura jednodzielnego przy wylewie oraz flaszę z kryzą. Pomiedzy dużą konstrukcją kamienną a pojedynczym grobem zaobserwowano ślady wkopu.

Z jam grobowych pobrano próby do datowania metodą C14.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Katedrze Archeologii UMCS.

Badania będą kontynuowane.

**Kichary Nowe, gm. Dwikozy,
woj. tarnobrzесьkie,
st. "Pole Bolenia"**

**Polska Akademia Nauk Instytut Ilustracji
Kultury Materialnej w Warszawie,
Zakład Metodologii Badań Archeologicznych**

Badania prowadziła mgr Hanna Kowalewska-Marszałek przy udziale mgr Doroty Cyngot. Finansowały: BBiDZ w Tarnobrzegu oraz IHKM PAN. Drugi sezon badań. Cmentarzisko neolityczne kultury pucharów lejkowatych.

Celem prac było odsłonięcie i zadokumentowanie całości "bruku" kamiennego, rozpoznano częściowo w 1987 roku, ustalenie jego funkcji i chronologii oraz określenie charakteru całego stanowiska.

Wykop, założony w środkowej części stanowiska (na polach II. Bolenia i B. Rąba) pokrywał się częściowo z wykopem I/87, obejmował 84 m² powierzchni i odpowiadał zasięgowi występowania "bruku" (określonemu poprzednio przy pomocy sondowania). W jego obrębie odsłonięto szereg zalcemnień i skupisk kamiennych, będących - jak się wydaje - pozostałościami dużego obiektu o charakterze sepulkralnym. Na obiekt ten składały się: nie istniejący już dziś nasyp z bliżej nieokreśloną konstrukcją po jego stronie północnej, zwarty "bruk" kamienny oraz znajdujące się w pobliżu "bruku" groby (jeden z nich przebadano w sezonie 1987, cztery dalsze w 1988 r.). Badania obiektu prowadzono w pasie pomiędzy dwoma profilami, prostopadłymi do jego dłuższej osi.

"Bruk" o powierzchni ok. 10 m² tworzyły okruchy kamienne różnej wielkości, najczęściej niezbyt duże, choć było wśród nich również kilka większych płyt. Układ kamieni był chaotyczny, leżały one jedne na drugich, tworząc pokrywę o miąższości do kilkudziesięciu centymetrów.

Dwa spośród czterech badanych grobów były silnie zniszczone; zawierały one pojedyncze kości i ślady konstrukcji kamiennych. Trzeci grób był grobem jamowym, przykrytym pojedynczą płaską płytą kamienną; w jego wypełnisku znaleziono trzy rurkowate paciorki, wykonane z muszli lub wapienia. Czwarty grób był rodzajem skrzynki kamiennej zbudowanej z niewielkich, płaskich płyt, tworzących ściany boczne, bruk na dnie oraz pokrywę. W obu grobach znaleziono pochówki dzieci.

Materiał archeologiczny, niezbyt bogaty, stanowiło kilkadziesiąt drobnych fragmentów ceramiki związanej głównie z kulturą pucharów lejkowatych (m. in. fragmenty flaszki z kryzą), nieliczne wyroby krzemienne i pojedyncze kości zwierzęce. Znaleziono również zdobiony przęślik gliniany, dwa wyroby obsydianowe oraz liczne paciorki z kości, muszli i wapienia(?).

Badania pozwalają przyjąć z dużym prawdopodobieństwem, że badany obiekt jest zniszczonym grobowcem megalitycznym związanym z kulturą pucharów lejkowatych. Nawiązuje on do konstrukcji tego rodzaju znanych z Wyżyny Lubelskiej. Na terenie Sandomierszczyzny byłby to natomiast pierwszy tego typu obiekt.

Materiały z tegorocznych badań są przechowywane w Zakładzie Metodologii Badań Archeologicznych IHKM PAN w Warszawie.

Badania będą kontynuowane.

**Kobylanki, gm. Skulsk,
woj. konińskie,
st. 2**

Muzeum Okręgowe w Koninie

Badania prowadził mgr Krzysztof Gorczyca. Finansowało Muzeum Okręgowe w Koninie. Pierwszy sezon badań. Osada pucharów lejkowatych.

Stanowisko położone jest ok. 1000 m na SSE od zabudowań wsi na piaszczystym, wydłużonym na osi NS wyntestieniu. Obejmuje jego kulminację i zachodni stok opadający łagodnie ku rynnicy wytopiskowej. Powierzchnia, na której zaobserwowano występowanie materiału, wynosi

ok. 1 ha. Badania miały charakter wstępnego rozpoznania charakteru i chronologii osady. Łączna powierzchnia wykopów wynosiła 300 m².

Zbadano całkowicie najbardziej na północ wysunięte skupienie materiału dokumentujące najprawdopodobniej odrębną jednostkę osadniczą w ramach osady. O jej charakterze trudno obecnie wyrokować, jako że z obiektów nieruchomych uchwycono jedynie 2 dołki postłupowe i 1 jamę (gł. 1,05 m, śr. 1,5 m) workową. Znaczna ilość jednorodnego chronologicznie materiału oraz obecność polepy wskazuje przypuszczalnie na dłuższy okres i bardziej stały charakter zamieszkiwania tego domostwa. Całość założenia na podstawie występowania warstwy kulturowej (max. miąższość 20 cm) i rozrzutu materiału ok. 200 m².

Budowla mieszkalna (dołki postłupowe) znajdowała się w części północnej założenia. Ok. 7 m na południe znajdowała się prawdopodobnie część gospodarcza (jama i koncentracja materiału). 6 m na północny zachód od Jamy i 3 m na zachód od dołków zarejestrowano przypuszczalnie ślady pracowni kamieniarskiej w postaci skupiska rozcieraczy, płytek szlifierskich, fragmentów żaren oraz zwykłych otoczaków ze śladami obróbki rozrzuconych na południe od dużego kamienia.

Materiał mocno rozdrobniony wystąpił w dużej ilości. Uzyskano 17200 fragmentów ceramiki, 504 wyroby krzemienne (w większości z krzemienia czekoladowego), ok. 500 drobnych bryłek polepy, 300 silnie rozdrobnionych kości, 21 wyżej wymienionych artefaktów kamiennych oraz fragment ostrza siekierki kamiennego.

Zbadana część osady jest wstępnie datowana na fazę IIIA grupy wschodniej kultury pucharów lejkowatych i wiązać ją należy z tzw. stylizacją jezuitką.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Okręgowym w Koninie.

Badania będą kontynuowane.

☞ Kościelna Wieś, gm. Ożyciny, woj. wrocławskie - patrz późne średniowiecze.
 ☞ Kraków - Kurdwanów, st. 8 i 12 - patrz okres wpływów rzymskich.

**Kraków - Nowa Huta - Wyciąże,
 st. 5**

**Muzeum Archeologiczne w Krakowie
 Oddział w Nowej Hucie**

Badania prowadził zespół: dr Małgorzata Kaczanowska, mgr Paulina Poleska, dr Jacek Rydzewski (kierownik badań). Osada wielokulturowa kultury leńdzkiej ceramiki promienistej, lużycka, trzciniecka. Pierwszy sezon badań (nie licząc badań ratowniczych w latach 1950 - 1953).

Prace w Wyciążu miały na celu rozpoznanie osadnictwa prahistorycznego w południowej części długiego cypla terasy nadzalewowej Wisły, na obszarze nie objętym badaniami ratowniczymi w latach 1950 - 1953. Analiza materiałów pochodzących z tych badań pozwalała przypuszczać, że w omawianej części stanowiska należy spodziewać się śladów osadnictwa ludności kultury lużyckiej oraz śladów osadnictwa z okresu lateńskiego. W związku z tym badany teren pokryto siatką niewielkich wykopów sondażowych (5 x 2 m), które rozmieszczono równoległe (N-S) i poprzecznie (W-E) do osi cypla terasy. Łącznie przebadano powierzchnię 100 m². Na stanowisku występuje na ogół gruba, nasyciona bogatym materiałem warstwa kulturowa, dochodząca do głębokości 1 m, co wpływa na tempo prac i przesądza zarazem o metodzie prowadzenia badań w latach następnych. Odkryto 31 obiektów, w tym chaty (KCP), jamy zasobowe (KL, KCP, KŁ) i groby (KT, KŁ), z czego większość przebadano tylko częściowo ze względu na niewielkie wymiary wykopów sondażowych.

W wyniku badań stwierdzono:

1. Nikle ślady obecności grup ludzkich związanych z fazą nutową kultury ceramiki wstępnej rytu. Są to pojedyncze fragmenty naczyń delikatnej roboty, znalezione na wtórnym złożeniu w młodszych jamach.
2. Ślady osadnictwa eneolitycznego związanego z horyzontem odpowiadającym schyłkowi rozwoju grupy Wyciąże-Złotniki i kształtowaniu się kultury ceramiki promienistej (tzw. grupa Wyciąże-Księżnice). Z tą fazą osadnictwa na stanowisku związany jest materiał z obiektów (jamy zasobowe) i z warstwy kulturowej.
3. Ślady osadnictwa ludności kultury ceramiki promienistej, odkryte w zachodniej części badanego terenu, w postaci obiektów mieszkalnych (2 chaty) i jam zasobowych.
4. Jeden z przebadanych obiektów zawierał naczynie kultury mierzanowickiej.
5. Ślady osadnictwa ludności kultury trzcinieckiej, raczej z późnej fazy tej kultury. Najprawdopodobniej należy tu zaliczyć podwójny grób szkieletowy oraz materiał z kilku obiektów (jamy zasobowe) i z warstwy kulturowej.
6. Ślady osadnictwa ludności kultury lużyckiej, przede wszystkim i III okresu epoki brązu. Należy tu zaliczyć dwa groby popielnicowe (amfory guzowe) oraz materiał z obiektów osadowych i warstwy kulturowej. Reprezentowana jest też, tak w materiale z obiektów jak i z warstwy kulturowej, późniejsza faza tej kultury ze schyłku epoki brązu.
7. Wśród materiału pochodzącego z warstwy kulturowej stwierdzono obecność nielicznych